

Maistrovo glas

Glasilo zveze društev general Maister

številka 1

Letnik 2011

Kazalo

Uvodnik.....	3
General Maister za današnji čas	4
Maistrova sporočilnost nam ima še danes veliko povedati.....	6
Uvodnik.....	8
Nastanek in delovanje Društva general Maister Slovenije	8
Organizacijski diagram.....	10
O identiteti, tudi narodni.....	12
Kaj nas združuje?.....	13
Odnos dijakov do družbe, države in aktivnega državljanstva	14
Malgajeva pot	16

MAISTROV GLAS je revija, ki jo izdaja Zveza društev general Maister, Trubarjeva 3, 1000 Ljubljana, uredniški odbor: Matjaž Brojan, Mitja Meršol, Franci Svetelj, Janko Šertel in Dušan Vodeb.

Naprej

*Bratje! V Triglavu ognji gore:
Žarki kresovi, krvavi plameni,
Kakor silni meči ognjeni,
Ki jih sami arhanglji vihte.
Bratje! Naša pomlad gre iz tal,
Bistra ko burja, močna ko val:
v naša domovja se je zagnala,
tmo razklala, sonce skovala,
sonce – kralja Matjaža dan.*

*Bratje, v sedlo, vajeti v dlan:
Drava nas zove, Jadran rjove,
Vranci naj skrešejo trde podkove,
Bratje – naprej!*

Prvi številki revije na pot ...

Zahvaljujem se vam za priložnost, ki ste mi jo ponudili ob izidu prvega glasila članov društev general Maister in Franjo Malgaj. Kot predsednik republike in vrhovni poveljnik obrambni sil Republike Slovenije imam priložnost večkrat javno spregovoriti ob različnih dogodkih. Ob tej priložnosti želim ponovno poudariti pomemben prispevek generala Rudolfa Maistra zgodovini slovenskega naroda.

V prihodnjih dneh, ko se bomo spominjali rojstnega dne našega generala in pesnika, bo povedanega veliko o njegovem prispevku k boju za severno mejo in uspehu k teritorialni zaokrožitvi ozemlja slovenskega naroda. Ob teh priložnostih bo prav poudariti, da je bil prispevek generala Maistra in njegovih borcev k ustanovitvi slovenske države in naši današnji suverenosti in samostojnosti izjemen. Vendar, ko se spominjamo Maistra in njegovih borcev, ne govorimo le o zgodovinskih dejanjih, kakršna se zgodijo le v prelomnih trenutkih zgodovine nekega naroda. Govorimo tudi o trajnih vrednotah, zlasti o domoljubju kot osrednji vrednoti, za katero si želimo, da bo boljše uveljavljena kot je to danes.

Zato želim ob tej priložnosti, ko ste dobili svoje glasilo, poimenovano »Maistrov glas«, posebej poudariti vaš prispevek k ohranjanju spomina na to pomembno zgodovinsko osebnost. Vaše delovanje na zgodovinskem, kulturnem, umetniškem, izobraževalnem, znanstvenem in športnem področju pa kaže tudi na željo vzpodbujanja narodne zavesti, kar je vredno posnemanja in truda tudi v drugih veteranskih in domoljubnih organizacijah.

Prva številka vašega in našega glasila prihaja med člane in bralce v pomembnem jubilejnem letu, ob 20 letnici naše samostojnosti in suverenosti. To je priložnost, da se v vašem glasilu spomnite teh pomembnih dogodkov, ki imajo korenine v Maistrovih časih.

Prepričan sem, da boste kot veterani in domoljubi povabili k sodelovanju tudi člane ostalih sorodnih organizacij, kateri bodo s svojimi prispevki obogatili vaše in naše glasilo.

dr. Danilo Türk
predsednik Republike Slovenije

General Maister za današnji čas

mag. Milan Lovrenčič

Zgodovinski dogodki, vezani z življenjem in delom generala Maistra in njegovih borcev, segajo v čas koncem 19. in začetkom 20. stoletja. To je čas, ko so se odvijale pomembne odločitve – vojaške in diplomatske, za mnoge evropske narode pa tudi za Slovence.

V delu Evrope, kjer živimo Slovenci, je vladala Avstro-Ogrska monarhija, v kateri smo živeli oz. sobivali skoraj 8 stoletij. V sredi 19. stol. pa so prihajale izrazite težnje za samostojno državo Slovencev, ki je bila še posebej izražena leta 1848 (Ziljski, Miklošič, Prešeren). Želja po samostojnosti se je povečala ob priznanju Ogrske, ki je postala samostojni državotvorni člen Avstrije. V tem času po letu 1860 so delovali mnogi slovenski intelektualci in narodni prebuditelji z zahtevo za enakopravnost narodov ter za narodnostno organizirano državo na federalni osnovi.

Namesto reševanja narodnostnih problemov, ki so eskalirali in majali moč Avstro-Ogrske države, so se zapletali v vojne spore v Srednji Evropi, Italiji pa tudi na Balkanu. Srbi so postajali vedno močnejši in so nasprotovali vojaškemu posegom v balkanskih vojnah in v Bosni. Nasprotja so se širila še posebej z atentatom na prestolonaslednika Avstro-Ogrske princa Ferdinanda in njegove žene Sofije v juniju 1914. Avstro-Ogrska je postavljala Srbom ultimatum, ki jih le-ti niso hoteli sprejeti. V svojem precenjevanju moči in germanski nadutosti so julija 1914 napadli Srbe, ti pa so povlekli za seboj s svojo stranko še druge evropske narode (Ruse, Francoze, Angleže), leta 1915 še Italijane, leta 1917 pa so stopile v vojno še ZDA, ki so jo tudi zaključile. Za Slovenijo je še posebno pomemben vstop Italije, ki se je odločila za priključitev k Antan-

ti, ker so ji bila obljubljena ozemlja Primorske, Istre, Dalmacije in druga. Štiriletno vojskovanje je zahtevalo milijone žrtev, samo na Soški fronti naj bi bilo 1 mio padlih in ogromno ranjenih. Seveda pa je strahot vojne bilo deležno civilno prebivalstvo, kjer se je vojna odvijala, pomanjkanje pa je bilo čutiti tudi v notranjosti države.

Že v začetku vojne so se snovale ideje, kako razdeliti po narodnostnem principu Avstro-Ogrsko monarhijo. Za Slovence je posebno pomembna Majniška deklaracija iz leta 1917, ki jo je dr. Korošec posredoval avstrijski vladi. Ta je predvidevala državno organiziranost južnih Slovanov (Slovencev in Hrvatov) v sklopu avstrijske monarhije. Pobuda je bila zavrnjena s strani Avstrijcev. Ponovno so jo obravnavali čez eno leto, ko pa je dr. Korošec rekel cesarju: »Zdaj pa je že prepozno, visokost.« Dne 29. okt. 1918 Avstro-Ogrska prosi za premirje. Država začne razpadati, slovanski narodi formirajo dve novi državi: Češkoslovaško in Državo SHS. Obnovi pa se tudi Poljska.

Zdaj nastopijo odločilni trenutki za Slovence. Gre za problem meja. Na zahodu so Angleži obljubili Italijanom Trst in Primorsko. Italijani so se hitro organizirali. Prevzeli so oblast v Trstu, Gorici in prodirali proti Ljubljani, tako kot se je umikala avstrijska vojska. Prišli so do Vrhnike, kjer jih je zaustavil major Švabič. Z Rapalsko pogodbo smo definitivno izgubili Trst, Gorico in Primorsko z Istro.

Enako zgodbo, sicer z drugačnim scenarijem, bi doživeli v Mariboru, če se v dogajanje ne bi vključil general Maister s somišljeniki, ki so že imeli vizijo razmejevanja.

Avstrijski uradniki in vojska, delujoči v Mariboru, so smatrali za samoumevno, da je Štajerska z Mariborom del novonastale republike Avstrije.

General Maister je v sodelovanju z Narodnim svetom za Štajersko (dr. Vrstovšek, dr. Rosina) 1. nov. 1918 prevzel vojaško oblast v Mariboru, Narodni svet pa ga je imenoval za generala. Dogajanja v novembru 1918 so bila v Mariboru zelo burna in nevarna za obvladovanje dosežkov Narodnega sveta in generala Maistra. Pomanjkanje živil, vračanje vojakov z bojišč, delovanje avstromarksistov ter socialdemokratov, stavka železničarjev, sovražno delovanje Zelene garde so bile velika nevarnost, da zasedejo Maribor zopet Avstrijci. Toda general Maister je obvladal situacijo. V pomoč mu je bila vojaška mobilizacija, ki jo je objavil 9. nov., tako da je 23. nov. razorožil Zeleno gardo. Takoj ko je zakoličil mejo od Radgone do Dravograda, je hotel delovati na Koroškem, kar pa mu je prepovedala slovenska oblast v Ljubljani. V času od 1. nov. do konca decembra 1918 so bili Nemci popolnoma nemočni in bi lahko zasedli Koroško, kar bi kasneje povsem drugače bilo z njo odločeno. S čakanjem na odločitev mirovne konference in rešitev srbske vojske so bili ugodni trenutki zamujeni.

Nespretno nastopanje srbsko-slovenske vojske na Koroškem, močna agitacija, naklonjenost Antante Avstrijcem ter slaba priprava za plebiscit, so pripomogli, da je bila Koroška dodeljena Avstriji. Prizadevanja generala Maistra, Franje Malgaja, Alfreda Lavriča ter številne vojske slovenskih prostovoljcev so bila izničena.

Neodločna aktivnost slovenske vlade – NS, nezainteresiranost srbske vojske in mednarodne okoliščine so botrovale, da je bila borba za Koroško izgubljena s plebiscitom 10. oktobra 1920.

Že v letu 1918 so Srbi vključili slovensko vojsko v svoj vojaški ustroj, v

katerega je bil vključen tudi general Maister kot lojalni pripadnik Kraljevine SHS. Nekaj časa je deloval kot poveljnik Koroškega obmejnega poveljstva, kasneje vojaški poveljnik v Mariboru, od leta 1921 do 1923 pa deluje v Komisiji za razmejitev z Italijo.

Iz preučevanja delovanja generala Maistra spoznamo, da je bil mnogo več kot vojak. Bil je pesnik, bil je bibliofil, bil je narodni prebuditelj ter kot tak vzornik mladi generaciji. Maistrova aktivnost ima korenine v njegovi duhovni zasidranosti v življenju slovenskega naroda skozi stoletja. Pomembna je njegova zagledanost v duhovno izročilo slovenskega protestantizma, njegova strastna zavezanost stvaritvam slovenskega duha, slovenski zemlji, slovenskemu človeku. Smeri Maistrovih dejanj so plod njegove vsestranske omike in volja po ustvarjanju. Vsa ustvarjalna moč izvirajoča iz stoletnih dosežkov slovenskega naroda od bornega kmetiča do spretnega gospodarstvenika, od pevca ljudske pesmi do slavnega arhitekta. Prav njegova ustvarjalna moč, združena z vojaško močjo in nezlomljivo voljo je zagotovila, da imamo sedanje meje. Že sama akcija je bila Maistrovo in narodno samopotrjevanje.

Maister je bil in je karizmatična osebnost, čeprav ga nekateri poskušajo razvrednotiti, češ da gre pri njem zgolj za kult osebnosti. Dejstva, kako so Maistra sprejemali in doživljali njegovi vojaki, ljudje različnih slojev in političnih nazorov ter njegovih sodobnikov, vse to govori o karizmatičnosti, ki bi se utegnila preliti v mit.

O Maistru bo obveljalo, da je bil junak, predrznež, dober vojaški poveljnik. Imel je veliko vojsko prostovoljcev, od katerih so nekateri uhajali in se priključili nasprotniku za borne denarje. Zgodovinska veda bi morala proučiti njegove napake in zasluge in primerno ovrednotiti pozitivno vlogo v naši zgodovini. Strankarsko je bil neopredeljen. Ju-

goslavija mu je bila država, ki jo je pomagal oblikovati z orožjem. Toliko je bila še posebej njegova, sicer pa je bil najprej Slovenec, slovenski vojak, slovenski omikanec in pesnik.

S svojo zgodovinsko vlogo se je v slovensko zavest vtisnil kot legendarna in karizmatična osebnost zaradi redke združitve liričnega pesnika, hedonista, dejavnega omikanca in predrznega vojaka. Take osebnosti pa so tudi v svetu redke in posnemanja vredne.

Ker mit ne zastara, se bo lik generala Maistra oblikoval v to smer tudi v bodoče, Slovenci smo prenesli vse junaške odlike v prvega in edinega slovenskega generala Rudolfa Maistra, ki nam je veljal za simbol osvoboditve. Njegovi častniki in vojaki so videli in hoteli videti v svojem generalu poosebljene vse vojaške vrline in sposobnosti. Vse odlično so projecirali vanj. To so potrebovali, ker le tako so lahko hranili svoje navdušenje. Bil je kasneje omalovaževan, zanikan in celo zamolčan.

Partizanski odpor je premalo koristil navdih in mit generala Maistra, v večji meri pa intelektualci in borci za osamosvojitve Slovenije. Oba upora sta demonstrirala zavest, da si moramo samostojnost in svobodo naroda priboriti sami, da si jo je treba tudi s silo izboriti v času in na način, ko je sovražnik najslabotnejši. Budnost za neodvisnost in svobodo mora biti trajna. Zato moramo pri sebi in mladi generaciji gojiti pripravljeno za koristno delo za sočloveka, za domovino.

Odnosi med ljudmi in med narodi se nenehno urejujejo, popravljajo, spreminjajo. Na to moramo biti pripravljeni in v teh odnosih ohraniti ali izboljševati svoje pozicije in koristi. Duh in akcijska sposobnost generala Maistra sta nam lahko koristna

v urejevanju svojega položaja v EU, odnosov do sosedov, odnosov med nami.

Zaradi spoštovanja prispevka generala Maistra in njegovih borcev smo privrženci njegovih dejanj in lastnosti ustanovili Društvo general Maister, ki naj bi nasledilo delovanje Zveze Maistrovih borcev. Danes nas je že preko 2.000 in delujemo v Ljubljani, Mariboru, Kamniku, Uncu, Kranju, Celju, Šentjurju, Ljubnem, Žalcu, Ravnah na Koroškem, Šentilju, Cerkljenjaku, Lenartu, Ljutomeru, Črešnjevcih, Radencih, povsod tam, kjer sta živela in delovala general Maister in Franjo Malgaj. Ustanovljeni leta 1996 kot civilno društvo, ki združuje potomce Maistrovih borcev ter vse, ki proučujejo in ozaveščajo sodržavljane o pomenu njegovih dejanj in vrlin, smo iniciatorji spomenika v Ljubljani in mnogih drugih krajih, življenjepisa »Rudolf Maister – general in pesnik«, izida njegovih poezij, umetniških del – novele »Ko bom velik - bom velik«, broširane izdaje življenjepisa za vojake in organiziran simpozijev z Univerzo v Mariboru, novih likovnih in glasbenih del. Sodelovali smo pri proglatitvi rojstnega dneva generala Maistra za državni praznik, soorganiziramo proslave (tudi državno), organizirali smo postavitev spomenika »Svetilnik miru« v Gornji Radgoni, organiziramo kvize, združevanja mladih v Maistrovih jelenih, sodelujemo s SV, Zvezo slovenskih častnikov, ZB NOB, Zvezo veteranov in Združenjem Sever in z vsemi, ki spoštujejo generala Maistra in gradijo njegov mit ter delujejo v dobro naše domovine.

Sporočilnost generala Maistra:

- razvijati in braniti domovino
- utrjevati narodno zavest – mladih, vojakov, državljanov
- spoštovanje do svoje zgodovine, kulture, dežele
- zunanja izražanja pripadnosti: ohranjanje kulture, jezika, običajev, obešanje zastav, himna, obnašanje na športnih prireditvah, proslavah

Maistrova sporočilnost nam ima še danes veliko povedati

Milanov oče je bil Maistrov borec. To dejstvo in svet vrednot, ki jih je preko očeta o Maistru dobil, ga je za vse čase vključilo med one, ki jim ni vseeno, kam gre ta naš slovenski svet, kako bo z našo ozaveščenostjo biti Slovenec in kako nam je naprej na poti, ki se nelahka kaže pred nami.

Mag. Milan Lovrenčič je predsednik Zveze društev generala Rudolf Maister, skrbnik in iniciator Maistrove misli, izročila in sporočilnosti. Njegova dosedanja življenjska poklicna pot ga je vodila skozi bančništvo, kjer je uveljavljen strokovnjak za racionalizacijo bančništva, vrednostne papirje, revizije poslovanja in prestrukturiranja propadlih podjetij. Pogovarjali smo se o temah, ki Milana Lovrenčiča napolnjujejo tačas . . .

Mag. Milan Lovrenčič

Kako je, mag. Lovrenčič, s spoštljivostjo spomina na generala Maistra ta čas na Slovenskem?

Generala Maistra se zadnje čase kar spominjamo, ampak dolgo smo ga nekako zapostavljali. K sreči je zdaj drugače, menim, da je to predvsem zasluga akademika Trstenjaka, ki nas je nenehno spodbujal, da bi pokazali večjo spoštljivost in dosegli večje vedenje o vseh aspektih sporočilnosti generala Maistra. Posledica te naše okrepljene zavesti, kaj je Slovencem general Maister pomenil, je bila tudi postavitve spomenika generalu Maistru v Ljubljani in to je gotovo zasluga akademika Trstenjaka.

Doslej je bilo izdano v vaši skrbi že kar nekaj publikacij. Koliko jih je bilo in katere so?

Začelo se je z biografijo o generalu Maistru, ki jo je pripravil Bruno Hartman, mi pa smo omogočili ponatis njegovega dela. Gre za sijajno monografijo, ki pa je žal pošla in ni denarja za še en ponatis.

Vemo, da je bil general Maister tudi pesnik. Odločili smo se in izdali po-

natis Maistrovih pesmi, in sicer obeh zbirk: tiste iz leta 1904 in tiste iz leta 1929. S tem dejanjem smo javnosti, tudi strokovni, pokazali, da je bil Maister sijajen pesnik, predvsem pa je po mojem mnenju zelo pomembna sporočilnost pesmi. Seveda ni dosegel pesniške kakovosti Franceta Prešerna, po sporočilnosti pa je prav tako zelo pomemben in izrazen za svoja hotenja.

Ob obeh teh založniških dejanjih smo izdali tudi knjigo o zgodovinskih okoliščinah delovanja generala Maistra. Potem smo izdali, ker smo želeli prikazati njegovo delo na Štajerskem, Koroškem in Prekmurju – tudi njegov pomen za te kraje. Povem na, da se še danes celo podcenjuje njihov pomen pri priključitvi Prekmurja. Zgodovina ve, žal pa politiki ne vedo, da so general Maister in njegovi sodelavci odločilno prispevali k temu, da je bilo v Parizu potem odločeno, da se Prekmurje lahko priključi k Jugoslaviji.

Pred nedavnim pa smo izdali še knjigo o delovanju Maistrovih borcev in koroških borcev od leta 1918 do leta

1991. Iz tega dela je razvidno, da Maistrovim borcem in tudi koroškim borcem nikoli niso priznali tistih zaslug, ki jim pripadajo za to, da so severno mejo zavarovali in ohranili, čeprav več ali manj v tistih okvirih, ki jo je začrtal in obranil že škof Anton Martin Slomšek. Ob tem pa izdajamo, tudi v povezavi s predsednikom republike dr. Türkcom, še celo vrsto drugih publikacij.

Ali je izjemno narodno poslanstvo, ki ga je v življenju opravil Rudolf Maister ustrezno prisotno v učnih načrtih naših nižjih in srednjih šol?

Ne! Žal te generacije o generalu Maistru skoraj nič ne vedo. Če povzamem podatek prof. dr. Prunka ali prof. dr. Potočnika – potem se slusatelji o zgodovini 20. stoletja učijo kvečjemu 10 ali 15 ur. To naj bi bili naši izobraženci, bodoči profesorji zgodovine, ki sami o tem nič ne vejo.

Če teh vsebin ni v pedagoškem procesu, potem je gotovo, da je naloga civilne družbe, da deluje, da z literaturo, posveti in okroglimi mizami

posreduje to vedenje o generalu Maistru in njegovih borcih.

Vi ste, mag. Lovrenčič, prvi človek gibanja, ki bi mu lahko rekli »Domoljubje, kot Maistrovo sporočilo«. Ste v tem delu osamljeni ali vendar ne?

Nisem osamljen. Pred kakimi 20 leti smo začeli z iniciativo za postavitve generalovega spomenika v Ljubljani. Takoj, ampak res takoj, sem pridobil somišljenike, da smo lahko zbrali dovolj denarja, da smo oblikovali zamisel o videzu spomenika in ustanovili številna Maistrova društva po Sloveniji.

Teh društev je sedaj že toliko, da smo se razvili v organizacijo, ki združuje zdaj že 20 društev, ki so samostojno organizirana v Zvezo društev, vseh članov pa nas je okrog 2500.

V državi je bilo v preteklosti kar nekaj akcij na temo vzpodbujanja domoljubja. Za kakšne akcije je šlo?

Teh aktivnosti imamo celo vrsto, niso pa vse povezane med samo in žal ne dajejo učinka. Mislim, da bi se morali bolj povezati. Povezani smo v organizaciji veteranskih in domoljubnih zvez, ki pa je to področje v večji meri ne zaposluje, saj se bolj ukvarjajo s svojim članstvom in njihovimi problemi. Naša društva nimajo več živih borcev za severno mejo, in se izključno ukvarjamo z delovanjem navzven. Seveda pa pogrešam tudi več sodelovanja s članstvom samim.

Kakšno vlogo naj ima pri povezavi članstva vaša revija?

Glasilo je zelo potrebno: prvič zato, da članstvo zve vse o proučevanju aktualnih tem v zvezi z domoljubjem. Osvetljujemo zgodovino generala Maistra in njegovih borcev. To je le osnova: nam pa gre za sporočilnost vseh onih, ki so se borili za dobro domovine. Glasilo mara imeti akcijsko vlogo – spodbujati, krepiti in angažirati ljudi za naše teme, ki so Maistrove teme. Želimo, da društva dobijo z glasilom nov vzgon in spodbude za delo.

Kar je treba povedati pred letno skupščino ZD GM?

Gre za letno skupščino društev generala Maistra. Pregledati moramo delo 20 društev. 18 društev je že včlanjenih, dve pa bosta včlanjeni zdaj, na letošnji letni skupščini.

Mi imamo 2500 članov, ki so predani, ampak ta njihova predanost sama po sebi še ni dovolj – če ne bomo prešli navzven.

Mi domoljubje podcenjujemo, pripadnost, ljubezen do vrednot in vrednega. Žal!

Ali smo vredni sporočilnosti generala Maistra?

Zadržal bi se v dajanju te ocene, ampak potrebni pa smo teh sporočil, ki nam jih general še danes lahko ponudi! Zelo smo potrebni!

Za take, zelo pomembne stvari, pa družba ne najde denarja . . .

V petnajstletnem delovanju smo se pokazali, da si zaslužimo spoštovanje. Imamo status društva, ki deluje v javnem interesu. To imamo, nimamo pa denarja za delo. Ta finančna sredstva so bila razdeljena po strankarskem načelu že pred leti, ko mi še nismo bili zraven. Zdaj pa smo brez dodeljenih sredstev, čeprav smo med najbolj aktivnimi primerljivimi organizacijami. Žal do sredstev ne pridemo!

Kaj je vaša temeljna želja, mag. Lovrenčič?

Mi seveda ne bomo odnehali. Z našim položajem smo seznanili predsednika vlade, republike, državnega parlamenta in bomo na vsak način prišli do sredstev, ki jih potrebujemo za svoj obstoj. Mi želimo, da se sredstva, ki jih država deli, delijo po programih.

Želim, da se to uredi, posluha za naše potrebe še ni, obljubo pa imam, da bomo prišli do ustreznega financiranja iz državnih sredstev.

Uvodnik

Z velikim zadovoljstvom pozdravljam pobudo za izdajo prvega glasila članov društev general Maister in Franjo Malgaj. Glasilo res potrebujemo, zato da bi se informirali o pogojih našega delovanja in se medsebojno spodbujali.

Sedaj smo že velika družina, ki združuje 22 društev s preko 2.000 člani. Postajamo pomemben dejavnik v spodbujanju in izvajanju državljanke pobude; naša je predvsem v tem, da spodbujamo domoljubno zavest tudi z vzgojo in poučevanjem domoljubja in to vgrajujemo v vsakdanje življenje.

V nekaterih krogih obstaja neko splošno prepričanje, da domoljubja ne potrebujemo več, saj imamo svojo državo, vojsko, smo člani EU in NATA in lahko mirno spimo na teh dosežkih. Toda taka miselnost je napačna, še več, je nevarna za naš obstoj, razvoj ter za uravnavanje naših odnosov s sosednjimi narodi. Vsi naši sosedje si prizadevajo, da utrjujejo identiteto od najmlajših v vrtcu do pripadnika svoje nacionalne vojske. Zato bo naše glasilo poziv vsem, da morajo opravljati svojo državljansko dolžnost in negovati domoljubje.

Že Platon je rekel, da človek ni rojen samo za sebe, ampak tudi za državo. Torej vsi državljani Republike Slovenije moramo poskrbeti,

da bomo vzgajali otroke doma, v vrtcih, šolah, pa tudi preko drugih institucij, kot so televizija, svetovni splet, javno življenje (šport, kultura, proslave) in negovali spoštovanje in ljubezen do svoje domovine.

Člani društev general Maister in Franjo Malgaj smo še posebno pozvani k negovanju domoljubja. Trdno sem prepričan, da nam bo pri tem pomagalo glasilo Maistrov glas, ki ga prvič predstavljamo. Vabim vse, ki se boste z glasilom srečali, da z njim sodelujete, če že ne več, ga vsaj preberete in iz njega izluščite kako idejo za delovanje v svojem okolju in društvu v dobro naše domovine, Republike Slovenije.

*mag. Milan Lovrenčič
predsednik ZDGM*

Nastanek in delovanje Društva general Maister Slovenije

mag. Milan Lovrenčič

Ponovno oživljanje vrednotenja generala Rudolfa Maistra in njegovih zaslug za slovenski narod je iniciral akademik prof. dr. Anton Trstenjak po letu 1990. Z njim smo se redno sestajali in venomer je načeljal nespoštljiv odnos Slovencev – posebno Ljubljanec do njega. Vrh nezadovoljstva pa je bil predlog argentinskih Slovencev, da bi postavili na Trubarjev trg spomenik argentinskemu generalu. Z javnim pozivom ter apelom takratnemu županu dr. Ruplu se je pričela akcija postavitve spomenika v Ljubljani. Ta je namreč naše povabilo sprejel in določil iniciativni odbor za postavitve spomenika. Toda odbor se po natečaju ni izjasnil glede avtorja, lokacije in datuma odkritja spomenika. Nekateri člani smo se odločili, da mora biti odkritje do 23. novembra 1998, ko je bila

80. obletnica Maistrovih aktivnosti v Mariboru. Zato smo se združili in naročili izdelavo spomenika ter pristopili k ustanovitvi društva.

Ko je bil izdelan naš spomenik, ki bi bil lahko postavljen do 23. novembra 1998, je mesto naročilo izdelavo spomenika avtorju, ki je bil izbran na natečaju, vendar ta ni mogel realizirati naročila do navedenega datuma.

Simpatizerji generala Maistra smo se registrirali kot društvo. Prvi predsednik je bil Tone Turšnek, podpredsednik pa mag. Milan Lovrenčič, ki je vodil vse delovanje društva.

Sočasno z izdelavo spomenikov in multipel je bila izdana biografija, ki jo je napisal dr. Hartman.

Društvo pa je širilo svojo dejavnost z ustanovitvijo podružnic v Kamniku, Uncu, Mariboru, G.Radgoni in Šen-

tjurju. V času delovanja smo naveli dobro sodelovanje z Slovensko vojsko. Vsako leto smo organizirali program sodelovanja s proslavljanjem rojstnega dneva generala Maistra in 23. novembra, dneva priključitve Mariboru. Take proslave so organizirale vse podružnice, s SV smo postavili spomenik »Plamenica miru« v G. Radgoni, podružnice pa so obeležile spomin na Maistrove borce v večjih krajih.

Izdali in organizirali smo več glasbenih in knjižnih del. Izdali smo ponatis Maistrovih pesmi. Uspešni pa smo tudi v sodelovanju z mladimi s katerimi smo ustanovili Maistrove jelene. Organizirali smo mnoge kvize z mladimi, ter raziskovalne delavnice v Ljubljani, Kamniku, Mariboru, Ljutomeru, znanstveni simpozij o Maistrovem delovanju in državljanški in domovinski vzgoji v šolah. Pozivamo slovensko javnost, da bi bolj delovala v utrjevanju domoljubja.

Ko smo organizacijsko prerasli smo pristopili k ustanovitvi Zveze društev general Maister, ki so ga ustanovila samostojna društva iz Ljubljane, Ljubnega ob Savinji, Kamnika, Maribora, Ljutomera, Lenarta, Šen-

tjurja, Unca, Raven na Koroškem. Pridružila pa se nam bodo društva ki se ustanavljajo v Celju, Kranju, Slovenski Bistrici in Mengšu.

ZDGM združuje društva, katerih člani so se odločili, da bodo delovali v razvoju in utrjevanju domoljubja. Za svojega vzornika so si izbrali generala Rudofa Maistra in njegove bojovnike, ki so se postavili v obrambo slovenskih danosti tudi za ceno svojih življenj. Seveda pa ni samo general Maister vzor domoljubja. To so mnogi, začeni od Primoža Trubarja pa do pripadnikov osamosvojitvene vojne.

Sedaj, ko imamo svojo nacionalno državo, mnogi menijo, da nam

domoljubje in domovinska vzgoja nista potrebni. Toda temu ni tako. Država in narod sta vedno znova izpostavljena, da se manjšajo ali celo izgubijo vrednote identitete, če se te ne negujejo. Kdo je nosilec domoljubja? To so ljudje – državljani, ki so si pridobili z vzgojo v družini, šoli in okolju aktiven odnos (čustvo) do svojega naroda, do svoje države. Pripravljeni so zanj kaj narediti in ne čakati, kaj bo država naredila za njih. Gre za vzgojo aktivnega državljanca, ki si prizadeva in deluje v svoji družini, bližnjem okolju, državi, da bi ta bila čim boljša. Ponosen je na svoj jezik, kulturo, naravo, gospodarstvo, vrednote in vedno znova prispeva, da se te izboljšujejo in varujejo. To

zmore samo aktiven državljan, ki mu je demokracija metoda delovanja.

Sporočilnost generala Rudolfa Maistra in njegovih borcev skrbno neguje in razvija Slovenska vojska. Z njeno pomočjo in sodelovanjem odkrivamo spominska obeležja, izdajamo knjige (življenjepisi generala Maistra, ponatis Maistrovih pesmi 1902 in 1928, Partljičeva knjiga »General«), organiziramo posvete o Maistrovi sporočilnosti, o domovinski in državljanski vzgoji v šoli, SV, med državljani, organiziramo proslave, sodelujemo pa tudi v organizaciji konjeniških prireditev. Letos so bile prireditve že v Ljutomeru, Komendi, Lenartu in Brdu pri Kranju.

Vloga civilne družbe pri obrambi domovine ob 20. letnici pekrske vstaje

prof. dr. Ludvik Toplak

Praznujemo 20 let osamosvojitve Slovenije. Slovenska osamosvojitve je organizirani projekt. Tisočletni razvoj slovenske kulture od Brižinskih spomenikov, 100-letni razvoj slovenskega gospodarstva, strnjena naseljenost, politično ozaveščanje, vojaške in državniške izkušnje Slovencev ter mednarodna konstelacija sil in svetovni demokratični proces v Evropi, so delovale sinhrono. Vojaška pripravljenost Slovencev, povezana z institucijami civilne družbe, je bila nedvomno ključnega pomena v procesu osamosvojitve. To je bilo v procesu razvoja narodne in nacionalne identitete Slovencev pomembno tudi ob drugih ključnih zgodovinskih momentih v novejši zgodovini in zato terja posebno pozornost.

Na pobudo ZDGM je Organizacijski odbor za pripravo proslave 20. obletnice tako imenovanih Pekrskih dogodkov v Mariboru sprejel

pobudo ZDGM, da se organizira znanstveni simpozij o »Vlogi civilne družbe pri obrambi domovine«. Znanstveniki in strokovnjaki bi naj obdelali različne vidike povezave civilne družbe in obrambnega sistema pri Slovencih med 1. svetovno vojno, med 2. svetovno vojno, med slovensko osamosvojitveno vojno in danes. Preučiti je potrebno tudi primerjalno pomen civilne družbe za oblikovanje nacionalne vojske pri drugih manjših narodih v Srednji Evropi. Posebno pozornost pa terja preučitev pomena civilnega prebivalstva pri razvoju Slovenske narodne osvobodilne vojske, zlasti partizanskih enot in vpetost civilne družbe pri razvoju in vlogi teritorialne obrambe v osamosvojitveni vojni.

Nacionalna zavest, permanentna volja naroda imeti in braniti svojo domovino, je konstitutivni element vsake države poleg teritorija, ljudstva, organizirane efektivne oblasti

in mednarodnega priznanja. Ob 20. obletnici osamosvojitve je tudi priložnost, da se ovrednoti tudi pekrsko vstajo ter delež pekrske vstaje v slovenski osamosvojitveni vojni kot aktivni projekt osvečenih ljudi, ne samo »kot pekrski dogodki«. K sodelovanju so povabljeni eksperti slovenske obramboslovne vede, tako dr. Damijan Guštin, dr. Vladimir Prebilič, mag. Zvezdan Marković, dr. Čepič, dr. Boris Mlakar, dr. Uroš Cvete, dr. Tomaž Kladnik ter pedagogi, ki bodo ocenili pomen domovinske vzgoje.

Po mnenju prof. dr. Prebiliča je »sodelovanje civilne družbe značilno in pomembno za prelomna obdobja družbenih in državnih sprememb, ko je legitimnost oboroženih sil omejena, dvomljiva ali ogrožena. Slovenci v preteklosti beležimo kar nekaj takih obdobj, od »prevrata« po koncu prve svetovne vojne, obdobja druge svetovne vojne, obdobja osamosvajanja Slovenije«.

Zveza društev »General Maister«

ORGANIZACIJSKI DIAGRAM

ORGANI ZDGM

Mandat: 4 leta, se lahko ponovi

SKUPŠČINA	Vsi funkcionarji + 3 delegati društev, ki so člani Zveze	Sklic: >1 x letno
UPRAVNI ODBOR	Najvišji organ	
NADZORNI ODBOR	Nadzorni organ	
PRESEDNIK	Predstavlja in zastopa Zvezo	

FUNKCIONARJI ZDGM

PRESEDNIK	Predsednika izvoli Skupščina in je hkrati tudi predsednik UO zveze
PODPRESEDNIKI	Štirje podpredsednik, ki so obenem zadolženi za različne naloge
ZAKLADNIK	
TAJNIK	
PRESEDNIKI DRUŠTEV GM	Predsedniki društev GM, ki so člani Zveze

UPRAVNI ODBOR ZVEZE

PRESEDNIK*	mag. Milan LOVRENČIČ	
PODPRESEDNIKI	dr. Ludvik Toplak Jožef Tišler Dušan Vodeb Vitko Roš	Nadomeščajo predsednika Zveze in so člani UO
ZAKLADNIK	Marica Štamcar	Vodi finančno poslovanje Zveze
TAJNIK	mag. Franci Okorn	Vodi administrativno poslovanje Zveze
PRESEDNIKI DRUŠTEV	Ljubljana: Aleks Štakul Kamnik: Niko Pinterič Ljubno: Iztok Podkrižnik Maribor: dr. Dragan Potočnik Ljutomer: Milan Bolkovič Ravne/K: Đuro Haramija Unec: Edo Lenarčič Lenart: Drago Zorger Šentjur: Darja Jan Zagorje/S: Emil Štern Polenšak: Jože Hojnik Slov. Bistrica: Božidar Zorjan Ptuj: Stanislav Brodnjak Šentilj: Bruno Jelenko Trebnje: Marica Štamcar Celje: dr. Anton Šepetavc Kranj: mag. Janez Tavčar Cerkvenjak: Marjan Žmavc	

*Kolegij predsednika -kot njegov posvetovalni organ- sestavljajo: predsednik sam, podpredsedniki Zveze, zakladnik in tajnik.

NADZORNI ODBOR ZVEZE

PRESEDNIK	mag. Franc Škufca	
ČLAN	Aleks Štakul	
ČLAN	Viktor Pistotnik	

Statutarna pogodba ZVEZE DGM /čistopis/ je bila sprejeta na 5. volilni skupščini, 27. marca 2010.

ČLANI ZDGM SO:

- 1 Društvo general Maister Ljubljana, Trubarjeva 3, 1000 Ljubljana,
- 2 Društvo generala Maistra Kamnik, Glavni trg 24, 1240 Kamnik,
- 3 Zgornje-savinjsko društvo generala Maistra, Loke 33, 3333 Ljubno ob Savinji,
- 4 Domovinsko društvo generala Rudolfa Maistra Maribor, Partizanska 3, 2000 Maribor,
- 5 Prleško društvo generala Maistra, Prešernova 34, 9240 Ljutomer,
- 6 Koroško domoljubno društvo «Franjo Malgaj», Prežihova 7, 2390 Ravne na Koroškem,
- 7 Društvo generala Rudolfa Maistra Lenart, Nikova ulica 9, 2230 Lenart v Slovenskih goricah,
- 8 Notranjsko domoljubno društvo general Maister Unec, Unec 14, 1381 Rakek,
- 9 Domoljubno društvo Franjo Malgaj Šentjur, Mestni trg 5b, 3230 Šentjur /Knjižnica Šentjur,
- 10 Društvo generala Maistra za Zavarje, Zagorje/Savi, Cesta 20. Julija 23, 1410 Zagorje ob Savi
- 11 Slovenjgoriško društvo general Maister, Polenšak 16b, 2257 Polenšak,
- 12 Pohorsko društvo general Maister, Tinjska Gora 90, 2316 Zg. Ložnica,
- 13 Društvo general Maister Ptuj, Slomškova 10, 2250 Ptuj,
- 14 Domovinsko društvo generala R. Maistra Šentilj, Maistrova ulica 7, 2212 Šentilj
- 15 Dolenjsko društvo generala Maistra Trebnje, Gubčeva 26, 8210 Trebnje
- 16 Društvo generala Maistra Celje, Kajuhova 2, 3000 Celje
- 17 Društvo general Rudolf Maister Kranj, Predoslje 39
- 18 Društvo general Maister Cerkevnik, Cerkevnik 25, 2236 Cerkevnik

O identiteti, tudi narodni

dr. Janko Prunk

Identiteta je lastnost vseh živih bitij, ki temeljno opredeljuje njihove vrste, njihovo znotrajvrstno afiniteto, medsebojna razmerja med vrstami in njihovo mesto na Zemlji. Ljudje se tega dobro zavedajo, kar priča izrek »iste vrste ptiči skup letijo« ali »vrane družijo se rade«.

Pri človeku kot najbolj razvitemu živemu bitju, ki ga nasproti vsem drugim odlikuje še pogum, je identitetni občutek še toliko bolj kompleksen in pomembnejši. Identiteta je človeku samo bistvo njegove človeškosti. Najbolj primarno identiteto dobi človek kot član družine, sorodstva, nato spolne identitete. Nato pa se mu identiteta širi na širši prostor in skupnost prebivanja, svoj kraj z vsemi značilnostmi, na širšo deželo in skozi osnovno šolo še na svoj narod. V osnovni šoli se že zave svojega jezika, ki ga dela drugačnega od drugih narodov. Šola mu privzgaja zavest o povezanosti, skupni usodi z drugimi pripadniki naroda, v skupni zgodovini tradicije in hotenja skupnega razvoja in uveljavljanja v svetu. Identiteta in zavedanje identitete same po sebi ne more biti nič slabega. Seveda je zavedanje različnih nivojev identitete pri ljudeh različno.

Najbolj temeljnih nivojev identitete: spolne, družinske, narodne se zavedajo po naravi vsi ljudje enako, najsi so malo ali bolj izobraženi. Te

identitete tudi ne morejo zamenjati. V njej ostanejo vse življenje. Malo drugače je z bolj kompleksno narodno identiteto, ki so se je ljudje zavedli z vzgojo v osnovni šoli. Ta identiteta ni pri vseh pripadnikih naroda enako močna, toda tudi tu skoraj ne moremo razlikovati manj ali bolj izobraženih. Temeljni čustveni naboj nosijo v sebi lahko enako vsi pripadniki naroda. Bolj izobraženi ga znajo le na zunaj bolje verbalno intelektualno artikulirati.

Potem poznamo še poklicno identiteto in pri ljudeh, čeprav ne vseh, v modernem času politično. Te bolj kompleksne privzgojene identitete, poklicne in politične, človek tudi lahko (in mnogi jih) zamenja. Težje je zamenjati narodno identiteto. Ta je bila in ostaja za dogledno prihodnost še vedno eno bistvenih sidrišč človekove osebnosti. Je nekako na prehodu med čisto prirodno, družinsko in bolj sekundarno poklicno in politično. Večina ljudi 19. in 20. stoletja ohranja – ostaja zvesta svoji prvotni, v mladosti privzgojeni, narodni identiteti. Kljub vse bolj intenzivni prepletenosti sveta, srečevanju narodov, medsebojnim zakonskim zvezam pripadnikov različnih narodov, se narodna identiteta ohranja, morda postaja za ljudi iz narodnostno mešanih zakonov samo bolj kompleksna – dvojna.

Danes je zelo malo ljudi, ki ne čutijo nobene narodne identitete in se razglašajo enostavno za prebivalce sveta, za »državljanke sveta«. Takšna njihova zavest je bolj njihova nekakšna ideološka politična deklaracija, kot neka zavest o tem, čemur rečemo narodna identiteta. Čeprav takšni kozmopoliti, apatridi, utemeljujejo svojo držo z argumentom, da svet postaja vse bolj en in enoten in da je narodna zavest ostanek nerazvitega konservativnega mišljenja, empirična dejstva govorijo nasprotno. Večina modernega človeštva se danes dobro zaveda svoje narodne identitete in jo je voljna še nadalje ohranjati in razvijati. To počno tako veliki kot mali narodi. Evropa je na tem področju tisti kontinent, ki zelo veliko da na ohranjanje svoje narodnostne raznolikosti in evropska integracija v okviru EU polaga veliko odgovornost na ustavno zagotovljeno narodno enakopravnost. To slednje je lahko obetavna garancija za ohranjanje malih narodov.

V zadnjem času imamo v Evropi celo med velikimi evropskimi narodi, Francozi, Nemci, seveda pa tudi med majhnimi sistematična od države podpirana prizadevanja po ohranjanju in razvijanju svoje narodne identitete s temeljnimi njenimi značilnostmi. Vzporedno imamo tudi prizadevanja za razvoj skupne evropske identitete, ki pa ne bo izničila posameznih narodnih identitet.

Tako Slovenci lahko zaenkrat mirno zremo v prihodnost in si v skladu z evropskim razvojem še vedno prizadevamo za ohranjanje, razvijanje in povzdigo naše narodne identitete, ki je zavezana najboljšim duhovom, ki jih je dal slovenski narod, Trubarju, Linhartu, Prešernu, Cankarju in Kocbeku.

Slovenski narod je s svojo vitalno silo in svojim ustvarjalnim delom utrdil svojo narodno eksistenco, si v 19. stol. pridobil prostor v evropski družini narodov in ob koncu 20. stol. še v družini suverenih evropskih narodnih držav in njegova poklicanost je, da tak na takšni poti vztraja.

Kaj nas združuje?

Jelka Šertel

Delo generala Rudolfa Maistra, svetel vzgled vsem zavdnim Slovencem

Današnji, posebni časi opozarjajo na dejstvo, da je mnogim velikim Slovencem in vsesplošno pomembnim dogodkom odmerjeno premalo pozornosti, premalo črnila. Gre za premalo splošnega poznavanja naše bogate zgodovine, bogate kulture in bogate kulturne dediščine in pomembnih dogodkov v našem prostor.

Društvo general Maister bo zato z aktivnim poznavanjem zgodovine slovenskega naroda in s poznavanjem naše kulturne in splošne dediščine pričel z vseslovensko akcijo z naslovom:

»KAJ NAS ZDRUŽUJE?«

Društvo general Maister bo v sodelovanju z mladimi, predvsem poznavalci dogodkov naše, s trdim delom in dosežki ustvarjene preteklosti pričel oblikovati vseslovensko akci-

jo, katere namen je pokazati državljanom in državljanom Republike Slovenije, kaj nas je nekoč uspešno združevalo in kaj nas združuje in povezuje tudi danes. Jasno je, da več glav več ve. Skozi medsebojno sodelovanje bomo zato gradili zaupanje v prihodnost na trdnih temeljih naših bogatih zgodovinskih, kulturnih, znanstvenih in vsesplošnih dosežkov.

Enotni smo bili vedno nepremagljivi in zmagoviti!

Mladi vse Slovenije so zato v največjem številu povabljeni, da naštejejo in na kratko obrazložijo do največ dvajset dogodkov iz slovenske preteklosti in polpreteklosti zgodovine, kulture, umetnosti, znanosti, ki so nas v stoletjih pozitivno povezovala in nam kot narodu dejala prodornost in neomajno moč, s katero smo si

zato lahko pred 20 leti ustvarili sanje naših prednikov. Ustvarili smo svojo lastno, neodvisno, suvereno državo, danes članico v ugledni in elitni skupini EU.

S pomočjo mladih želimo izpostaviti, osvetliti in spomniti na pomembne ustvarjalne, kulturne, umetniške, znanstvene in splošne dosežke in dogodke slovenske zgodovine. Te dogodke in dosežke želimo kot zgled, na podlagi ocene njihove uspešnosti, povezati s sedanostjo in tudi s prihodnostjo.

Še pomembnejše pa so za nas ocene mladih, vizije mladih in pogledi mladih na to, kaj moramo kot slovenska država zastaviti bolje, uspešneje, kaj moramo izboljšati in spremeniti, preurediti. Le tako bodo mladi Slovenci zadihali s polnimi pljuči in z upanjem in gotovostjo gledali v prihodnost in zanosno načrtovali, bogatili in razvijali domovino. To pa so bila zagotovo največja pričakovanja generala Rudolfa Maistra.

V prihodnji številki glasila bomo natančneje objavili pogoje za napovedano vseslovensko akcijo. Nagrade za zmagovalce bodo posebne vrste in zelo privlačne. Več v naslednji številki.

Odnos dijakov do družbe, države in aktivnega državljanstva

mag. Janez Damjan, Darja Vidovič, Dušan Vodeb

Socialne in državljanske kompetence predstavljajo eno izmed osmih ključnih kompetenc, ki jih vsi ljudje potrebujejo za osebno izpopolnitev in razvoj, dejavno državljanstvo, socialno vključenost in zaposlitev. Vključujejo osebne, medosebne in medkulturne kompetence ter zajemajo vse oblike vedenja, ki usposabljaajo posameznike za učinkovito in konstruktivno sodelovanje v socialnem in poklicnem življenju. V raziskavi, ki je potekala v decembru 2010 in je zajela 475 dijakov in dijakinj na petih slovenskih srednjih šolah, smo želeli skladno s konceptom državljanske kompetence preveriti odnos dijakov do države in družbe ter pridobiti strokovne osnove za razvoj programa spodbujanja aktivnega državljanstva. V nadaljevanju so prikazani rezultati raziskave za celoten vzorec v sklopih glavnih raziskovalnih vprašanj.

Stopnja pripadnosti državi Sloveniji in drugim družbenim skupnostim oz. skupinam

Pričakovano imajo dijaki najraje oz. so najbolj pripadni družini in prijateljem, zelo visoka pa je tudi pripadnost partnerju, če ga že imajo (takšnih je dobrih 20 %). Dokaj močno stopnjo pripadnosti čutijo dijaki še do širše družine, mesta in regije, mnogi (približno 1/3) pa tudi do športnega kluba in glasbene skupine. Stopnja pripadnosti do Ljubljane (upoštevani samo odgovori na ljubljanskih šolah) je skoraj za pol ocene nižja od poprečnih vrednosti pripadnosti dijakov drugim "mojim" mestom.

Polovica dijakov je svojo pripadnost Sloveniji izrazila z oceno 4 ali 5, tako da poprečna ocena pripadnosti državi Slovenije znaša 3,56. To je manj kot ožjim geografskim področjem (mesto, regija) in več kot Evropski uniji, kot najširši skupnosti, ki ji pripadamo šele relativno kratek čas. Neprijetno preseneča relativno nizka pripadnost šoli, ki jo imajo di-

jaki precej manj za svojo kot športni klub ali glasbeno skupino. Dodatna analiza nam je pokazala, da tak odnos velja za vse starostne skupine in pri obeh spolih.

Odnos do družbe, države in državljanstva

Odnos dijakov do družbe, države in državljanstva smo preverjali s pomočjo daljšega niza trditev, s katerimi so se lahko strinjali v večji ali manjši meri. Na vrhu lestvice strinjaja so trditve, ki govorijo o zelo po-

zitivnem odnosu dijakov do slovenske himne, jezika in državljanstva ter kažejo na visoko stopnjo odgovornosti. Več kot polovica dijakov je potrdila, da »pogosto razmišlja, kako spremeniti družbo na bolje« in da se »s prijatelji veliko pogovarja o težavah v družbi, velik del jih zanima tudi politično dogajanje v Sloveniji. Te ugotovitve kažejo, da mladi v večjem delu niso apatični ter nezainteresirani za politiko in družbo, kot se pogosto navaja. Iz odgovorov je očitno, da so dijaki zelo odprti za informacije o družbenem dogajanju, saj njihova stališča v veliki meri odražajo pisanje medijev. Sklepamo lahko, da bi bili zainteresirani tudi za druge vire informacij o dogajanju v družbi in da bi se bili pripravljene v večji meri pogovarjati o aktivnem državljanstvu tudi v okviru šole.

Ocene primernosti pedagoških aktivnosti za razvoj domoljubja in aktivnega državljanstva

Pomemben cilj naše raziskave je bil preverjanje metod za razvijanje domoljubja in aktivnega državljanstva oz. ugotoviti katere izmed njih se zdijo dijakom najbolj primerne in koristne. V ta namen smo dijake prosili, da ocenijo različne oblike

pouka in šolskih aktivnosti. Najbolj zaželeno so aktivne oblike, kot so izmenjava mnenj, sodelovanje in ekskurzije. Dijaki so zainteresirani tudi za obiske državnih in drugih institucij, kjer bi pridobili dodatne informacije o ključnih funkcijah države in družbene skupnosti.

Aktualni problemi in kaj si mladi želijo spremeniti v družbi

V raziskavi smo želeli tudi ugotoviti, kateri aktualni problemi so za mlade najbolj pereči in kaj bi želeli spremeniti. Konkretno smo mlade prosili za prost odgovor na odprto vprašanje »Katere spremembe bi uvedli v Sloveniji, če bi za en teden postali njen predsednik?« Največ odgovorov nakazuje negativen odnos do politikov (predvsem vlade in poslancev), ki bi jih dijaki zamenjali, odstranili ali pa bi jim vsaj znižali plače. Na drugem mestu so bolj "represivni" odgovori; dijaki bi naredili red, predvsem na področju gospodarskega kriminala, veliko ljudi bi bilo kaznovanih, zako-

nodaja bi postala strožja. Precej odgovorov se navezuje na izboljšanje položaja mladih in sprememb v šoli. Odgovorov, ki bi jih lahko označili kot izrazito nacionalistične ali šovinistične, celo rasistične je bilo od 5% do 8%, vendar pa nacionalistična idr. negativna čustva niso povezana s stopnjo pripadnosti državi. Pogostejši so odgovori tipa "pomagal bi revnim", torej nekakšnem socialnem čutu.

Sklepne ugotovitve

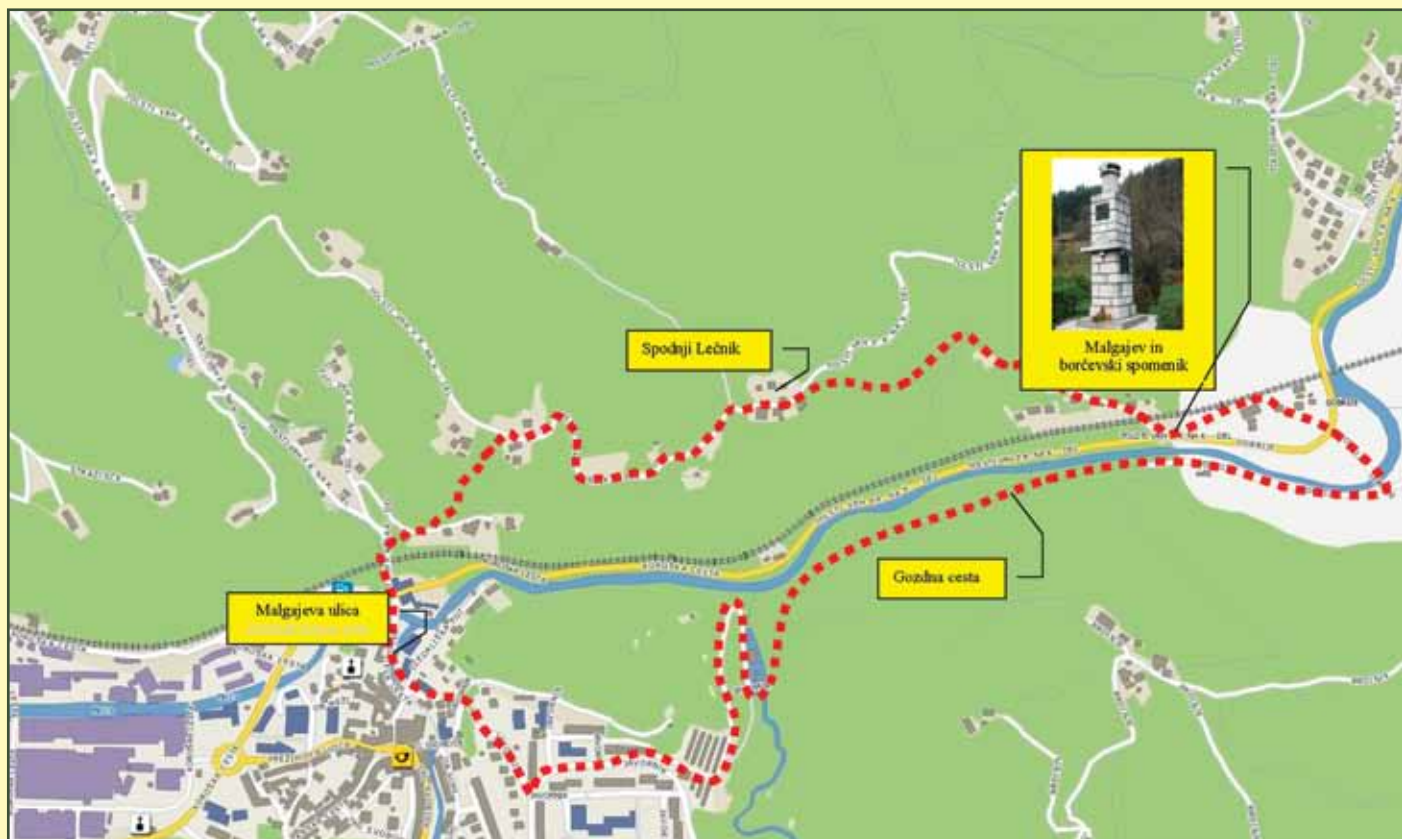
Kar dobra petina dijakov v raziskavi se kaže kot vzor aktivnega državljanstva, saj so pripadni državi, se zanimajo za družbeno dogajanje in so pripravljeni prispevati svoj delež za večjo kvaliteto življenja. Delež dijakov, ki se ne čuti pripadnega državi Sloveniji je relativno majhen, razlogi za tak odnos pa so raznoliki. Mladi se čutijo bolj pripadni oz. so bolj povezani z bližnjim okoljem, npr. mestom in regijo. Zelo nizka pa je njihova pripadnost šoli, kar lahko

odpira vrsto pomembnih vprašanj.

Dijaki kažejo relativno velik interes za družbeno dogajanje in poznajo najbolj aktualne kritične točke (gospodarski kriminal, neučinkovitost vlade in parlamenta, brezposelnost). Zelo so občutljivi na družbene krivice in slabosti ter so v verbalnem smislu dokaj radikalni (mnogi bi politike kar zamenjali ali bi jim vsaj znižali plačo). V svojem poštenem hotenju po boljši družbi bi marsikaj spremenili, predvsem v delovanju državnih organov, odpravljanju gospodarskega kriminala, zagotavljanju pravičnosti in podpiranju aktivne vloge mladih.

Njihov odnos do družbe v največji meri oblikujejo mediji, vendar so mladi odprti tudi za nove oblike izobraževanja za aktivno državljanstvo. Kot najbolj primerne izobraževalne oblike za spodbujanje socialnih in državljanskih kompetenc se kažejo obiski različnih institucij, ekskurzije in izmenjava mnenj.

Predstavljamo vam:

Malgajeva pot

Malgajeva pot se začne na Malgajevi ulici na Ravnah na Koroškem, ki se zaključuje pri mostu čez reko Mežo. Tu prečka magistralno cesto Ravne na Koroškem – Dravograd in se nadaljuje skozi železniški podhod in nato takoj zavije desno po stopnicah navzgor. Pot se tu priključi markirani planinski poti, ki se vije proti Šteharskemu vrhu. Nadaljujemo 20 m po cesti in nato zavijemo levo po kolovozu navzgor. Pot nadaljujemo mimo kmetije na makadamsko cesti. Tu se planinska pot odcepi na Šteharski vrh, Malgajeva pot pa zavije desno po cesti do kmetije Spodnji Lečnik. Približno 20 m pred tablo kmetije Spodnji Lečnik se pri smerokazu spustimo desno čez travnik po lepem kolovozu. Pri lovski preži gremo lahko levo ali desno ter pot nadaljujemo mimo naselja ter skozi železniški podhod do Malgajevega spomenika. Pot nadaljujemo ob glavni magistralni cesti, jo prečkamo in pri mostu čez reko Mežo na Dobrijah pot nadaljujemo desno po gozdni cesti proti naselju Javornik. Pot se zaključi tam, kjer smo jo začeli, se pravi v Trgu na Ravnah na Koroškem.

Pot ni zahtevna in traja približno dve uri.